

Samrådsredogörelse

Miljöprogram för Huddinge kommun 2026–2029

Bakgrund

Huddinge kommun har sedan 2017 ett kommunövergripande miljöprogram. Det nuvarande, som antogs 2022, löper ut 2025. Under våren inleddes ett arbete med att ta fram ett reviderat miljöprogram som inkluderar mål som bidrar till att uppfylla de globala miljömålen i Agenda 2030 och de nationella miljömålen. Det reviderade programmet föreslås gälla perioden 2026–2029.

Inför kommunfullmäktiges beslut om miljöprogram 2026–2029, som förväntas tas den 8 december, skickade Huddinge kommun ett förslag till program på remiss till åtta aktörer. Nedan redovisas inkomna det sakliga innehållet remissvar i sin helhet, instans för instans, med förvaltningens kommentar (i kursiv stil) till hur synpunkterna har tagits om hand i beredningen av det slutliga förslaget. Som bilagor till förvaltningens tjänsteutlåtande redovisas respektive remissvar i sin helhet det vill säga inklusive avsändare etc.

Innehåll

Klimatkommunerna	2
Länsstyrelsen Stockholm	4
Region Stockholm	9
SRV Återvinning AB	10
Stockholm Vatten och Avfall.....	11
Söderenergi AB och Södertörns Fjärrvärme AB.....	17
Trafikverket.....	19
Tyresås Vattenvårdsförbund	23

Klimatkommunerna

Klimatkommunerna har ombetts skicka synpunkter på Huddinge kommuns förslag på ett nytt miljöprogram, som sträcker sig från 2026–2029. Eftersom miljöprogrammet har ett brett fokus och även berör teman som ligger utanför Klimatkommunernas ordinarie verksamhet så behandlar detta remissvar enbart Temaområde 1: Klimat och energi, samt de delar av Temaområde 5: Informera och engagera som handlar om utsläppsminskning av växthusgaser.

Temaområde 1: Klimat och energi

Det första delmålet på temaområde 1 är att kommunens geografiska utsläpp av växthusgaser ska minska i takt med Parisavtalets 1,5 graders mål.

Klimatkommunerna ser positivt på och lägger stor vikt vid att kommuners klimatmål är i linje med 1,5 graders målet, något vi också rekommenderar i vår guide för att ta fram klimatmål. Det är dessutom positivt att minskningen kvantifierats (30 procent minskning) i programpunkten.

Det andra delmålet handlar om att minska klimatpåverkan från transportsektorn. Som i många andra kommuner står transportsektorn för den största delen av de geografiska utsläppen, och i det här fallet är det över 60 procent. Därför är det bra att detta tydligt framgår i miljöprogrammet. Det är också positivt att begreppet transporteffektivitet lyfts som centralt, och att det står att resor med gång-, cykel- och kollektivtrafik ska öka. Däremot skulle delmålet kunna vara skarpare satt och haft tydligare gränser och mål, inte minst eftersom personbilar står för 70 procent av utsläppen från transporter i kommunen. Klimatkommunerna efterfrågar kvantifierade mål på hur många procent som utsläppen inom sektorn ska minska med, samt kvantifierade mål på hur många procent som resor med gång-, cykel- respektive kollektivtrafik ska öka med. Det bör även inkluderas ett mål för hur andelen resor med bil ska minska. Det hade underlättat i arbetet mot att minska utsläppen inom transportsektorn. I programmet står det ”*Genom att planera nya bostäder, arbetsplatser och service i kollektivtrafikhärlägen kan behovet av transporter minska.*” (s.11), vilket är en viktig komponent. Lika viktigt är det dock att saker är tillgängliga med gång eller cykel.

Kommentar: Ingen åtgärd inom ramen för miljöprogrammet. Detta kommer omhändertas i efterföljande arbete då indikatorer kopplat till delmålen ska tas fram, samt i kommande handlingsplan med konkreta åtgärder för att nå delmålen inom temaområde 1 Klimat och energi.

Det tredje delmålet gäller en minskad klimatpåverkan från egna entreprenader och samhällsbyggnadsprojekt. Det är positivt att programmet lägger vikt vid både det

som kommunen bygger själv, samt det som byggs av privata byggaktörer på privatägd mark och kommunens mark. Helhetsperspektivet lyfts som väldigt viktigt, där fokus läggs vid planering, hållbara byggmaterial samt ökat återbruk av byggmaterial. Programmet lyfter även kommunens roll som beställare och upphandlare, och lyfter specifikt cirkulär masshantering som ett viktigt tillvägagångssätt, vilket är positivt.

Det fjärde delmålet rör en ökad energieffektivisering. För att lyckas med klimatomställningen är energieffektivisering absolut nödvändigt. Det är därför positivt att det står med som ett eget mål i programmet. Däremot finns det utrymme till att konkretisera vad som innefattas i delmålet. I Helsingborgs klimat- och energiplan 2025–2030 står det exempelvis att *”elanvändningen inom bostäder, service, lokaler och industri har minskat och/eller effektiviserats med minst 11 procent jämfört med 2020.”*. Någon form av riktvärde kan underlätta i arbetet mot energieffektiviseringen.

Kommentar: Ingen åtgärd inom ramen för miljöprogrammet. Detta kommer omhändertas i efterföljande arbete då indikatorer kopplat till delmålen ska tas fram, samt i kommande handlingsplan med konkreta åtgärder för att nå delmålen inom temaområde 1 Klimat och energi.

Klimatkommunerna har inga kommentarer på det femte delmålet som handlar om en ökad produktion av förnybar energi

Det sjätte och sista delmålet på temaområde 1 täcker en minskad klimatpåverkan från konsumtion. Det är bra att konsumtionsutsläppen lyfts fram då de inte täcks helt inom ramen för de geografiska utsläppen. Målet gäller både utsläppen från den konsumtion som kommunen ger upphov till i sina upphandlingar av varor, produkter och tjänster, men också kommuninvånarnas konsumtion. Även i detta delmål finns det utrymme att vara mer konkret. I Helsingborgs klimat- och energiplan står det så här: *Helsingborgs konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser ska minska från 10 ton koldioxidekvivalenter per invånare och år till max 6,5 ton senast år 2030.*

Ett förslag är att även här koppla det till parisavtalets 1,5 graders mål. Konsumtionskompassen 2.0 ger ett bra underlag till kommuninvånares konsumtionsbaserade utsläpp.

Kommentar: Ingen åtgärd inom ramen för miljöprogrammet. Detta kommer omhändertas i efterföljande arbete då indikatorer kopplat till delmålen ska tas fram, samt i kommande handlingsplan med konkreta åtgärder för att nå delmålen

inom temaområde 1 Klimat och energi. Förvaltningen tackar för tipset om Konsumtionskompassen 2.0.

Temaområde 5: Informera och engagera

Delmål 5.1: Ökad medvetenhet om miljöarbetet vänder sig mot kommunen och dess helägda bolags anställda och förtroendevalda. Klimatkommunerna ser positivt på att man ser ett tydligt behov att utveckla kompetensen inom miljö- och klimatområdet, genom exempelvis vidareutbildning.

Delmål 5.2: Informerade och engagerade invånare och verksamma, riktar sig i stället mot kommuninvånare och de som har verksamhet i kommunen. Det är en viktig del i arbetet att legitimera klimatutsläppen och minska de konsumtionsbaserade utsläppen. Gemensamt för båda delmålen är att det saknas konkretiserade mål eller tillvägagångssätt på hur det ska gå till.

Sammanfattning

De delar av Huddinge kommuns miljöprogram som rör klimatet ger en bra grund för att Huddinge ska kunna arbeta effektivt med att minska utsläppen av växthusgaser. Klimatkommunerna ser positivt på att kommunen sätter utsläppsminskningstakten i linje med 1,5 graders målet, och att en stor vikt läggs vid att minska utsläppen från transportsektorn. Övergripande finns det dock utrymme att konkretisera och sätta tydligare mål och riktvärden kopplade till delmålen.

Kommentar: Ingen åtgärd inom ramen för miljöprogrammet. Detta kommer omhändertas i efterföljande arbete då indikatorer kopplat till delmålen ska tas fram.

Länsstyrelsen Stockholm

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser i stort positivt på Miljöprogram för Huddinge kommun 2026–2029 och ser att det ligger mycket i linje med Länsstyrelsens åtgärdsprogram för miljömålen i Stockholms län. Att miljöprogrammet omfattar hela kommunens geografiska område är positivt. Länsstyrelsen anser att miljöprogrammet är ambitiöst och väl strukturerat med mål, delmål och utpekade särskilt berörda. Att programmet är integrerat i kommunens ordinarie styrningsprocess för verksamhetsplanering och budget, skapar goda chanser för att målen ska kunna nås. Systemet för uppföljning verkar tydligt och klart.

Länsstyrelsen ser saker som ytterligare skulle kunna förstärka Miljöprogrammet:

Allmänna synpunkter

- Att förtydliga vad som är *nulägesbeskrivningar* av miljötillståndet i kommunen, saker kommunen *kan* göra och saker kommunen *åtar sig* att göra för att nå miljömål och Agenda 2030-mål.

Kommentar: Förvaltningen anser att det i tillräcklig utsträckning framgår vad som är nulägesbeskrivningar för miljötillståndet i kommunen. Saker som kommunen kan göra och åtar sig att göra hanteras i andra typer av styrdokument, exempelvis handlingsplaner.

Hantering av målkonflikter

- Att undvika och hantera målkonflikter är nödvändigt och viktigt. Men för att göra det på ett så effektivt sätt som möjligt skulle man även behöva fokusera på synergieffekter och lyfta in det i Miljöprogrammet.

Kommentar: En mening om synergieffekter har lagts till under rubriken "Hantering av målkonflikter". I övrigt anser förvaltningen att synergieffekter har lyfts fram i tillräcklig utsträckning. Att lyfta in det ytterligare skulle innebära mer text vilket inte bedöms önskvärt.

Temaområden relaterar till dessa nationella miljömål

- Temaområdena är väl valda och utformade och bidrar därför till många fler miljömål än de som listas. Ett exempel är Temaområde 1: Klimat och energi där enbart Delmål 1.2: Minskad klimatpåverkan från transportsektorn bidrar till så gott som alla miljömål.

Kommentar: Det nationella miljömålet Frisk luft läggs till under temaområde 1. Klimat och energi.

- Det framgår att programmet är samstämmigt med kommunens Mål och budget 2025–2027 samt översiktsplanen - Vårt framtida Huddinge. Det framgår dock inte hur programmet förhåller sig till kommunens kulturmiljöprogram och arkitekturstrategi, som också är styrdokument med koppling till bland annat miljömålet God bebyggd miljö. Kommunen kan med fördel se över detta.

Flera delmål har koppling till preciseringarna för miljömålet God bebyggd miljö. Det saknas dock koppling till kulturvärden i den bebyggda miljön, som är en av preciseringarna för God bebyggd miljö. Kommunen bör se över detta med hänsyn till kommunens kulturmiljöprogram och arkitekturstrategi.

Kommentar: Ingen åtgärd. Kopplingen till kulturmiljö hör inte nödvändigtvis hemma i miljöprogrammet.

Temaområde 1: Klimat och energi

- Att beskriva hur man tänker anta utmaningen ”Transportinfrastrukturen är generellt väl utbyggd och erbjuder pendeltåg, tunnelbana och busstrafik. Trots det sker de flesta resor med egen bil.” under Delmål 1.2: Minskad klimatpåverkan från transportsektorn.

Kommentar: Ingen åtgärd inom ramen för miljöprogrammet. Detta kommer omhändertas i efterföljande arbete då indikatorer kopplat till delmålen ska tas fram, samt i kommande handlingsplan med konkreta åtgärder för att nå delmålen inom temaområde 1 Klimat och energi.

Temaområde 2: Vatten

- Länsstyrelsen ser positivt på att det redogörs för hur vattenkvaliteten i kommunens sjöar och vattendrag ska förbättras i enlighet med bland annat Vattendirektivet, kommunens dagvattenstrategi och de nationella samt globala miljömålen. Det redogörs även för att Vatten är vårt viktigaste livsmedel och att tillgången till rent vatten är angeläget för alla i samhället. Länsstyrelsen noterar dock att det inte finns någon redogörelse av vattenkvalitet eller rent vatten kopplat till dricksvatten. Huddinge kommun ligger delvis inom Östra Mälarens och Hanvedens vattenskyddsområden där vattenverken producerar dricksvatten av råvatten från yt- och grundvatten.

Kommentar: Meningen ändras till ”dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel”. I övrigt görs inga justeringar då frågan om tillgång till dricksvatten är mer av en beredskapsfråga och därmed är hemmahörande i andra styrdokument än miljöprogrammet.

- Två utmaningar som Länsstyrelsen återkommande ser är bebyggelse eller annan ianspråktagande av våtmarker, fuktiga marker och vattendrag, samt kulvertering av vattendrag. Det vore därför värdefullt att lägga till en beskrivning och ett konkret åtagande om hur kommunen ska minska de fysiska ingreppen i alla vattenmiljöer, inklusive våtmarker och stränder, vid planläggning och andra verksamheter som kommunen rör över. Och hur kommunen kan hantera de ingrepp som redan är gjorda, till exempel arbeta för att säkerställa tillräcklig plats för att återskapa våtmarker. Det vore även bra med en referens till skadelindringshierarkin.

Kommentar: Frågan om ingrepp som redan är gjorda hanteras i tillräcklig utsträckning i programmet. Det kommer konkretiseras ytterligare när indikatorer kopplat till delmålen tas fram, samt i kommunens dagvattenstrategi. Begreppet skadelindringshierarki kommer beskrivas närmare i ordlistan.

Temaområde 3: Biologisk mångfald och friluftsliv

Länsstyrelsen ser positivt på att Huddinge kommun lyfter friluftslivet som en del av miljöarbetet och att detta görs i samverkan. För att utveckla och upprätthålla en hög ambition avseende friluftsliv och tillgängligheten till alla naturområden, inte bara de skyddade, anser Länsstyrelsen att man i Delområde 3:2 Tillgänglig natur för alla invånare, utvecklar vad man avser med friluftsliv. För att göra naturområden attraktiva kan till exempel entréer, vandringsleder, grillplatser och vindskydd behöva underhåll och områden utvecklas. Man skulle även kunna hänvisa till kommunens friluftslivsplan.

Kommentar: Ingen åtgärd. Åtgärder för att främja friluftslivet hanteras i andra styrdokument, exempelvis befintlig naturvårdsplan och kommande strukturprogram för natur- och friluftsliv.

Temaområde 4: Cirkulär ekonomi och gifter i miljön

Förorenade områden

Länsstyrelsen föreslår att kommunens handlingsplan för förorenade områden som bygglov- och tillsynsnämnden antog i december 2024 skrivs in i miljöprogrammet. Både den nuvarande nationella tillsynsstrategin (2022–2025) och den kommande (2026–2029) fokuserar på att bedriva tillsyn på prioriterade förorenade områden, riskklass 1 och 2, samt att varje tillsynsmyndighet har en fastställd handlingsplan och bedriver tillsyn utifrån den.

Kommentar: Huddinge kommuns Handlingsplan för förorenade områden kommer nämnas under rubriken "Dokument som har bäring på miljöprogrammet".

Berörda verksamheter vet att arbete enligt handlingsplanen är en förutsättning för att bidra till målen i miljöprogrammet.

Den kommande nationella tillsynsstrategin (2026–2029) har även ett fokusområde om PFAS-förorenade brandövningsplatser vars mål är att spridningsminskande eller avhjälpandeåtgärder har påbörjats vid de brandövningsplatser där föroreningar riskerar att påverka vattentäkter eller andra särskilt känsliga objekt. Brandövningsplatser kan typiskt sett betraktas som högt prioriterade områden, motsvarande riskklass 1.

Huddinges handlingsplan för förorenade områden redogör bland annat nämndens arbete med identifiering och inventering av brandövningsplatser och andra verksamheter med PFAS-problematik. Länsstyrelsen föreslår därför att Huddinge beskriver sitt arbete med PFAS-förorenade brandövningsplatser och brandstationer i miljöprogrammet. I samband med det arbetet kan Södertörns

brandförsvarsförbund bli berörda och därför skrivs in som en av de Särskilt berörda av delmålet under Delmål 4.2: Renare mark och sediment.

Kommentar: Ingen åtgärd. Miljöprogrammets syfte är att peka ut riktningen för kommunens miljöarbete och ska inte i detalj gå in i frågor kring hur arbete ska bedrivas. Den funktionen fyller andra styrdokument, exempelvis handlingsplan för förorenade områden.

Södertörns brandförsvarsförbund skrivs inte in som särskilt berörd för Delmål 4.2: Renare mark och sediment då miljöprogrammet endast omfattar kommunens nämnder och bolag.

I Delmål 4.2 kan brandövningsplatser och brandstationer skrivs in som exempel på platser där markföroreningar kan misstänkas förekomma (i sista stycket på sida 24).

Kommentar: Förvaltningen skriver in brandövningsplatser som exempel på platser där markföroreningar kan misstänkas förekomma.

Brandförsvarets historiska användning av brandskum innehållande PFAS samt användning av PFAS-kontaminerade slangar och redskap har och kan fortfarande orsaka spridning av föroreningar i miljön. Därför kan brandförsvaret även ses som särskilt berörda i Delmål 4.3. Minskad användning och spridning av farliga ämnen.

Kommentar: Södertörns brandförsvarsförbund skrivs inte in som särskilt berörd för Delmål 4.3. Minskad användning och spridning av farliga ämnen då miljöprogrammet endast omfattar kommunens nämnder och bolag.

Masshantering

Länsstyrelsen i Stockholm, Region Stockholm, Storsthlm, Trafikverket och Stockholms stad samverkade under 2021–2023 för att tillsammans uppnå en mer cirkulär och resurseffektiv masshantering i länet. Genom samarbetet har det tagits fram en strategi för hantering av massor i Stockholms län, Hantering av massor | Länsstyrelsen Stockholm (lansstyrelsen.se) Det övergripande syftet med masshanteringsstrategin är att skapa förutsättningar för en mer resurseffektiv hantering av massor i länet och en regional samsyn om problematiken och målbilden. Länets kommuner är viktiga aktörer i det fortsatta arbetet med strategin. Huddinge kommun har aktivt ställt sig bakom strategin. Den regionala masshanteringsstrategin, samt hur kommunen avser att arbeta med frågan om masshantering, bör därför omnämnas i miljöprogrammet.

Kommentar: Förvaltningen har lagt till en mening om att kommunen ställt sig bakom Strategi för hantering av massor i Stockholms län. Hur kommunen avser arbeta med frågan om masshantering konkretiseras i andra styrdokument, exempelvis i kommande handlingsplan för temaområde 1 Klimat och energi.

Region Stockholm

Region Stockholm ser positivt på Miljöprogrammet för Huddinge kommun 2026–2029. Programmet omfattar de mest centrala miljöområdena, både för kommunens egen organisation och för samhällsutvecklingen i stort.

Miljöprogrammets målsättningar inom klimat och energi samt cirkulär ekonomi är ambitiösa och relevanta för såväl kommunens organisation som det geografiska området. Mål och delmål inom klimat och energi adresserar både direkta och indirekta utsläpp från flera sektorer, inklusive konsumtionen av varor och tjänster, på ett systematiskt och omfattande sätt. Programmet anger dessutom åtgärder riktade till både den egna organisationen och kommunens invånare, med fokus på bland annat upphandling, tillämpning av ny teknik och beteendeförändring.

Miljöprogrammets målinriktningar är i linje med miljökvalitetsnormerna (MKN) för vatten. Region Stockholm anser dock att programmet bör konkretisera ansvarsfördelningen i vattenfrågor inom den fysiska planeringen, samt tydliggöra vikten av att beakta MKN redan i ett tidigt skede av planeringen. Betydelsen av mellankommunalt samarbete för att skapa förutsättningar att uppnå MKN för vatten bör också lyftas fram tydligare.

Kommentar: Förvaltningen anser inte att ansvarsfördelningen behöver tydliggöras i miljöprogrammet då detta redan konkretiseras i lokala åtgärdsplaner/program. Förvaltningen har förtydligat mellankommunalt samverkan på s. 15 under rubriken introduktion till temaområde 2. Vatten

I miljöprogrammet anges att kommunen strävar efter att bevara områden med naturvärdesklass 1 och 2. Programmet saknar dock principer och prioriteringar för hur dessa naturvärden ska vägas samman med andra viktiga samhällsintressen i den fysiska planeringen. Region Stockholm anser därför att denna formulering är svag och behöver konkretiseras.

Kommentar: Ingen åtgärd. Miljöprogrammets syfte är att peka ut riktningen för kommunens miljöarbete och ska inte i detalj gå in i frågor kring hur arbete ska bedrivas. Den funktionen fyller andra styrdokument och interna beslutsprocesser.

När det gäller luftkvalitet anges i miljöprogrammet att ”vistelsemiljöer och bostäder planeras så att luftkvaliteten blir så god som möjlig och särskild hänsyn

tas till barns livsmiljöer”. Region Stockholm anser att formuleringen är otydlig och behöver preciseras med hänsyn till miljökvalitetsnormerna för luft och rekommenderade gränsvärden som är lämpliga för miljöer där barn vistas.

Kommentar: Förvaltningen gör en tydligare hänvisning genom att lägga till meningen ”Det nationella miljökvalitetsmålet Frisk luft, är utgångspunkten för arbetet med luftkvaliteten i kommunen.”

SRV återvinning AB

Vi uppskattar möjligheten att vara delaktiga i kommunens långsiktiga utveckling av miljömål nära relaterat till bolagets verksamhet och den kommungemensamma avfallsplanen.

SRV ser positivt på att avfallsplanen inledningsvis lyfts som ett kompletterande dokument och att alla kommunala verksamheter och nämnder ska arbeta i linje med denna utifrån flera delmål:

Delmål 4.1: Minskat avfall och cirkulära flöden

Delmål 5.1: Ökad medvetenhet om miljöarbete

Delmål 5.2: Informerade och engagerade invånare och verksamma.

Det tillsammans med den aviserade handlingsplan för klimat och energi med förslag på åtgärder med syfte att nå klimat- och energimålen i miljöprogrammet kan förväntas underlätta arbetet med avfallsplanen internt inom Huddinge kommun.

SRV pekas ut som särskilt berörd för delmålen nedan vilket ligger i linje med bolagets uppdrag, verksamhet och den kommungemensamma avfallsplanen:

Delmål 3.4: Bekämpa och minska spridning av invasiva arter

Delmål 4.1: Minskat avfall och cirkulära flöden

Delmål 5.2: Informerade och engagerade invånare och verksamma

SRV arbetar även aktivt relaterat till:

Delmål 1.1 Minskade geografiska utsläpp av växthusgaser i takt med

Parisavtalets 1,5-gradersmål.

Delmål 4.4: God luftkvalitet

SRV redovisar årligen uppföljning av avfallsplanen med rapport och statistik som tillhandahålles kommunen. Annan relevant redovisning återfinns även i SRV:s

Hållbarhetsrapport och Årsredovisning som publiceras på vår webbplats. SRV ser positivt på samverkan med Huddinge kommun och övriga ägarkommuner för att främja utveckling med förflyttning mot de högre stegen i avfallstrappan.

Stockholm Vatten AB (genom Stockholm Vatten och Avfall AB)

Sammanfattning

Stockholm Vatten och Avfall ser positivt på förslaget till miljöprogram för Huddinge kommun och bedömer att programmet gott och väl ryms inom bolagets målsättningar och inom målen i Stockholms stads miljöprogram 2030.

Givet att Stockholm Vatten och Avfall AB inte ingår i Huddinges ordinarie beslutsstruktur, framgår det inte i miljöprogrammets beskrivning av styrning och uppföljning hur Stockholm Vatten och Avfalls arbete mot målen kommer att styras. Bolaget utgår därmed utifrån principen att styra mot de aktiviteter och åtgärder som anses bidra till mest nytta och måluppfyllelse.

Kommentar: Ingen åtgärd då Stockholm Vatten och Avfall AB uppfattat styrningen korrekt.

Bakgrund

Huddinge har sedan 2017 ett kommunövergripande miljöprogram. Det nuvarande miljöprogrammet löper ut 2025. Under våren 2025 inleddes ett arbete med att ta fram ett reviderat miljöprogram som inkluderar mål som bidrar till att uppfylla de globala miljömålen i Agenda 2030 och de nationella miljömålen. Det reviderade programmet föreslås gälla perioden 2026–2029.

Då Huddinge kommun är delägare i Stockholm Vatten och Avfall har bolaget medverkat i framtagandet av det nya miljöprogrammet avseende temaområde 2 om vatten. Stockholm Vatten och Avfall ombeds nu även lämna synpunkter på förslaget till miljöprogrammet i denna remiss.

Generellt

Stockholm Vatten AB är huvudman för den allmänna VA-anläggningen i Huddinge och det dotterbolag som Huddinge kommun är delägare i. Därigenom har Huddinge kommun ett rättsligt inflytande över Stockholm Vatten AB, vilket inte gäller för moderbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB. Det är moderbolaget Stockholm Vatten och Avfall som lämnar remissvar, men synpunkter som direkt hänvisar till styrningen genom miljöprogrammet adresseras från "Stockholm Vatten AB". I övrigt används "Stockholm Vatten och Avfall".

Stockholm Vatten och Avfall ser positivt på miljöprogram för Huddinges kommun och bedömer att detta gott och väl stämmer överens med bolagets

målsättningar och ryms inom målen i Stockholms stads miljöprogram 2030 som antogs hösten 2024.

Inledning

Sidan 5. I avsnittet "Styrning" beskrivs att kommunens verksamheter ska planera för och genomföra åtgärder och aktiviteter som leder till programmet måluppfyllelse. Arbetet ska ingå i den ordinarie styrningsprocessen. Bolaget ser positivt på att vara Huddinge behjälpliga med att genomföra åtgärder och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse.

Givet att Stockholm Vatten och Avfall AB inte ingår i Huddinges ordinarie beslutsstruktur, framgår det inte i miljöprogrammets beskrivning av styrning och uppföljning hur Stockholm Vatten och Avfalls arbete mot målen kommer att styras. Bolaget utgår därmed utifrån principen att styra mot de aktiviteter och åtgärder som anses bidra till mest nytta och måluppfyllelse.

Kommentar: Ingen åtgärd då Stockholm Vatten och Avfall AB uppfattat styrningen korrekt.

Temaområde 1 Klimat

Stockholm Vatten och Avfall bidrar till målet om klimatneutralt Huddinge kommun till 2040 i och med arbetet för att uppnå Stockholms stads miljöprogram 2030, där ambitionsnivån är klimatpositiv stad till 2030.

Bolaget bidrar även till målen genom kravställning och uppföljning av upphandling och inköp. I Stockholms stad är målsättningen att minska de konsumtionsbaserade utsläppen med 50 procent mellan 2019 och 2030.

Sidan 7: Mål för klimatanpassning saknas i programmet. Det vore bra att tydliggöra avgränsning och information om hur styrning inom detta område går till i Huddinge.

Kommentar: Ingen åtgärd. Klimatanpassning hanteras i andra styrdokument än miljöprogrammet, exempelvis Handlingsplan för klimatanpassning för Huddinge kommun.

Sidan 8: Introduktion till temaområde

Fjärde stycket: *I egenskap av att vara en stor offentlig inköpare har kommunkoncernen genom kravställande vid upphandling möjlighet att minska de konsumtionsbaserade utsläppen och driva på marknaden.*

För att understryka vikten av att följa upp ställda krav, föreslås att meningen kompletteras: *I egenskap av att vara en stor offentlig inköpare har*

kommunkoncernen genom kravställande vid upphandling och avtalsuppföljning möjlighet att minska de konsumtionsbaserade utsläppen och driva på marknaden.

Kommentar: Förvaltningen ändrar meningen och lägger till avtalsuppföljning.

Delmål 1.1: Minskade geografiska utsläpp av växthusgaser i takt med Paris-avtalets 1,5-gradersmål

Sidan 10 andra stycket. Utsläpp av metan från avloppspumpstationer kan också vara väsentligt. De största växthusgasutsläppen inom Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet sker vid reningsverken, som i och för sig ligger i Stockholms kommun.

Kommentar: Förvaltningen lägger till en mening om avloppspumpstationer i nämnt stycke.

Delmål 1.2: Minskad klimatpåverkan från transportsektorn

Målsättningen på sidan 10 om att fasa ut fossila bränslen stämmer väl överens med bolagets målsättning. Stockholm Vatten och Avfall arbetar för att fasa ut fossila bränslen internt och ställer krav vid upphandling. Drygt 95 procent av allt tankat bränsle i fordonen är förnybart. Andelen elbilar i bolagets fordonspark utgör närmare 20 procent. I övrigt används biogas och i en del specialfordon det förnyelsebara bränslet HVO100. Fossiltbränsle som kvarstår i verksamheten idag används i första hand till reservkraft.

Delmål 1.3: Minskad klimatpåverkan från egna entreprenader och samhällsbyggnadsprojekt

Målbeskrivningen på sidan 11 om att ställa krav på masshantering och fossilfria arbetsmaskiner, stämmer väl överens med Stockholm Vatten och Avfalls ambitioner.

Delmål 1.4: Ökad energieffektivisering

Målbeskrivningen om energieffektivisering på sidan 12, stämmer väl överens med Stockholm Vatten och Avfalls ambitioner.

Delmål 1.6: Minskad klimatpåverkan genom konsumtion

Målbeskrivningen på sidan 13 angående kravställning vid upphandling, kan gärna tydligare betona hur viktig uppföljningen av ställda krav är för att säkerställa att kraven efterlevs.

Kommentar: Ingen åtgärd. Förvaltningen tycker avtalsuppföljning nämns i meningen "Upphandlingar med höga miljökrav ökar kontinuerligt och ställda krav följs upp. Arbetet med kravställan och avtalsuppföljning beskrivs närmare i

andra styrdokument, exempelvis handlingsplan för temaområde 1 Klimat och energi.

Temaområde 2 Vatten

Sidan 15: Introduktion till temaområdet

Det skulle vara bra att förklara begreppen "åtgärdsprogram" och "åtgärdsplaner" och varför de benämns olika. Nu uppstår lätt frågor vid användningen av de två begreppen.

Kommentar: Huddinge kommun fortsätter använda de båda begreppen eftersom de nämns som så i redan beslutade styrdokument. För att bidra till större tydlighet tas begreppen upp i ordlistan, alternativt även som en fotnot.

På sidan 15 fjärde stycket står "Vatten är även det viktigaste livsmedlet." Här vore det bra med ett förtydligande att "Dricksvatten är det viktigaste livsmedlet".

Denna mening kan också läggas sist i stycket.

Kommentar: Förvaltningen ändrar meningen till "Dricksvatten är det viktigaste livsmedlet".

På sidan 15 femte stycket står "Rening av dagvatten är en förutsättning för en god vattenstatus.". Detta kan gärna förtydligas genom "En effektiv rening av dagvattnet är en förutsättning för att uppnå god vattenstatus."

Kommentar: Förvaltningen ändrar meningen enligt förslag från Stockholm Vatten och Avfall AB.

På sidan 15 näst sista stycket står "För mycket näringsämnen kan bland annat leda till syrebrist vilket kan leda till fiskdöd." Det skulle vara tydligare att skriva "För mycket näringsämnen kan bland annat orsaka syrebrist, vilket kan leda till fiskdöd."

Kommentar: Förvaltningen ändrar meningen enligt förslag från Stockholm Vatten och Avfalls AB.

Delmål 2.1: Förbättrad vattenkvalitet

Fokus i delmål 2.1 ligger nästan helt på dagvatten, trots att även andra påverkanskällor beskrivs i temaområdet. Är det möjligt att ta upp påverkan på andra påverkanskällor som enskilda avlopp, jordbruk eller industri genom till exempel uppströmsarbete?

Kommentar: Förvaltningen har lagt till en mening med exempel på uppströmsarbete där tillsyn av enskilda avlopp samt spårning och åtgärder av felanslutningar på dagvattenledningsnätet nämns.

Sidan 16 fjärde stycket: *För att uppnå delmålet behöver kommunkoncernen och berörda bolag öka genomförandet av åtgärder i den befintliga miljön i enlighet med de lokala åtgärdsplanerna-programmen. Denna ambition finns även med i Stockholms miljöprogram.*

Stockholm Vatten och Avfalls styrelse antog i juni 2025 en ny effektbaserad målstyrning för arbetet med att uppnå beting och åtaganden i de lokala åtgärdsprogrammen. Målet ska uppnås både genom att arbeta med förbättrande åtgärder på dagvattenledningsnätet för utpekade vattenförekomster och genom att anlägga dagvattenreningsanläggningar.

Det kan även vara bra att i miljöprogrammet nämna det arbete som initierats för att utvärdera och göra eventuella omtag för vissa åtgärdsprogram.

Kommentar: Förvaltningen har ändrat i stycket som inleds med "2015 antog kommunfullmäktige..." för att förtydliga att innehållet i de lokala åtgärdsplanerna/-programmen kan komma att ändras och utvecklas under programperioden.

Sidan 16 fjärde stycket om förebyggande arbeten uppströms kan förtydligas med det årliga arbetet "spårning och åtgärder av felanslutningar på dagvattenledningsnätet samt spårning av tillskottsvattenkällor i det spillvattenförande ledningssystemet".

Kommentar: Förvaltningen har lagt till en mening med exempel på uppströmsarbete där tillsyn av enskilda avlopp samt spårning och åtgärder av felanslutningar på dagvattenledningsnätet nämns.

Delmål 2.2: Bibehålla och utveckla naturliga ekosystem med goda livsmiljöer
Stockholm Vatten AB pekas ut i detta delmål, men bolagets ansvar i delmålet är inte tydligt. Om ansvaret går via lokala åtgärdsprogram eller kommunikationsinsatser bör dessa områden nämnas i texten.

Kommentar: Ingen åtgärd. Stockholm Vatten AB har fått ett skriftligt förtydligande: Tanken med miljöprogrammet är att undvika att i detalj styra vad som ska göras, utan det blir mer, som framgår på ovan punkt, upp till er att avgöra vilka aktiviteter och åtgärder som ni anser bidrar mest till nytta och måluppfyllelse. Exempelvis kan ni bidra genom att ta hänsyn till och skapa

förutsättningar för biologisk mångfald när ni anlägger nya dagvattenanläggningar samt genom att åtgärda vandringshinder.

På sidan 17 första stycket nämns att "kommunens skadelindringshierarki tillämpas". Det vore bra att kort beskriva vad detta innebär.

Kommentar: Begreppet skadelindringshierarki kommer förklaras i ordlista och eventuellt i en fotnot.

Temaområde 3 Biologiska mångfald och friluftsliv

Delmål 3.4: Bekämpa och minska spridning av invasiva arter

Stockholm Vatten AB pekas ut i detta delmål, men det är otydligt på vilket sätt bolaget ska bidra till målet.

Kommentar: Ingen åtgärd. Stockholm Vatten AB har fått ett skriftligt förtydligande: Det handlar om att omhänderta invasiva arter på korrekt sätt när arbeten utförs och invasiva arter påträffas.

Temaområde 4 Cirkulär ekonomi och gifter i miljön

Delmål 4.1: Minskat avfall och cirkulära flöden

I bilagan översikt mål på sidan 32 står Stockholm Vatten AB som aktör för mål 4.1, dock inte under avsnittet 4.1 på sidan 23. Det är oklart på vilket sätt bolaget ska bidra till målet

Kommentar: Huddinge kommun tar bort Stockholm Vatten AB som särskilt berörd för delmålet.

Temaområde 5: Informera och engagera

Delmål 5.2: Informerade och engagerade invånare och verksamma

Stockholm Vatten AB pekas ut i detta delmål, men det är inte helt klart vad som förväntas av bolaget i texten.

Kommentar: Ingen åtgärd. Stockholm Vatten AB har fått ett skriftligt förtydligande. Det kopplar till ansvaret att kommunicera med kunder och invånare i frågor där deras beteende påverkar måluppfyllelsen i miljöprogrammet, exempelvis hur de kan bidra till bättre vattenkvalitet i kommunen.

Bilaga Översikt mål

Bolaget skulle kunna önska ett förtydligande till matrisen, av vad kryssen innebär.

Kommentar: Förvaltningen har förtydligat matrisen.

I övrigt har bolaget inga synpunkter.

Söderenergi AB och Södertörns Fjärrvärme AB

Vi tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på Huddinge kommuns kommande miljöprogram. Vi skriver detta gemensamma yttrande som ytterst ansvariga för försörjningen av fjärrvärme och fjärrkyla i Huddinge kommun.

Vi vill först och främst berömma Huddinge kommuns ambitiösa arbete med miljöprogrammet. Vi håller med om att alla temaområden är viktiga för att uppnå ekologisk och social hållbarhet i samhället. Som ytterst ansvariga för fjärrvärmeförsörjningen i Huddinge kommun samt även i andra kommuner i södra Storstockholm yttrar vi oss i huvudsak om temaområdet Klimat och energi.

Huddinge kommun har som mål att vara klimatneutralt till 2040.

Miljöprogrammet anger att utsläppen av växthusgaser inom kommunens geografiska yta ska minska med 85 procent jämfört med 1990. För resterande 15 procent får så kallade kompletterande åtgärder tillgodoräknas, så kallade kolsänkor. Detta kan ske genom koldioxidinfångning och permanent lagring. Vi vill här betona att fjärrvärmeförsörjningen har en stor del i att Huddinge kommun nått dagens låga nivåer på utsläpp av växthusgaser. Detta måste värnas och *det behöver vara en viktig del i kommunens miljöstrategi*. Söderenergi driver ett projekt för att få till en bio-CCS-anläggning för Igelsta kraftvärmeverk, som kan fånga in och permanent lagra 500 000 ton koldioxid per år. Detta projekt kan bidra till kommunens strategi och mål.

Vår gemensamma värmeförsörjning i Huddinge kommun bidrar med flera nyttor: produktion av el och värme, resurseffektivitet, avgiftning samt minskade klimatutsläpp genom effektiva och flexibla processer. Vi är nöjda med att miljöprogrammet lyfter en av fjärrvärmens fördelar som är att den avlastar elnätet, eftersom värmen uppstår vid förbränning av återvunnet och förnybart biobränsle. Detta blir särskilt värdefullt eftersom den ökade elektrifieringen i samhället belastar elnätet mer än tidigare.

I delmål 1.4 *Ökad energieffektivisering* anges att fjärrvärmeska främjas där det är lämpligt, vilket är viktigt för att fjärrvärmeska kunna fortsätta att vara ett alternativ för uppvärmning, som alternativ till metoder som har en större belastning på elnätet.

I Miljöplanen står det att det "...krävs att energin som används i kommunens och de helägda fastighetsbolagens egna lokaler, det vill säga uppvärmning av byggnader och el som köps från egna avtal, enbart är förnybar och återvunnen

senast år 2029". Det är en positiv målsättning tycker vi som ytterst ansvariga för fjärrvärmeförsörjningen då den fjärrvärme vi levererar idag är 93,9 % förnybar och återvunnen (resterande 5,7% fossilfri el och 0,4% fossilt bränsle).

För vår fjärrvärmeproduktion har vi antagit en så kallad nettonollstrategi som innebär att uppnå nettonoll för de egna fossila utsläppen bortom 2035, enligt modell från Science Based Targets.

I delmål 1.5 Ökad produktion av förnybar energi anges att kommunens och dess helägda fastighetsbolags egen produktion av förnybar energi ska öka. Delmålet innebär även att kommunen uppmanar övriga fastighetsägare och byggaktörer att använda sig av innovativa och hållbara lösningar för att producera förnybar energi. Vi anser att detta delmål i dess nuvarande form är otydligt och riskerar att leda till suboptimala lösningar som ur ett systemperspektiv är dåligt. Det framgår inte vilka typer av energiproduktion som avses, och det finns en risk för att även lokala lösningar som kräver elarbete för att bli användbara (t.ex. geoenergi eller solvärme) inkluderas. Detta kan leda till suboptimala lokala lösningar som ur ett systemperspektiv kan motverka andra mål.

Kommentar: Ingen åtgärd. I stort sett Samma formulering finns redan i översiktsplanen: "När vi planerar ny bebyggelse uppmanar vi fastighetsägare att använda sig av innovativa och hållbara lösningar för att producera förnybar energi, till exempel genom solceller."

Delmålet bör endast tillämpas i områden som inte är anslutna till eller kan anslutas till fjärrvärmenätet, annars förlorar fjärrvärmen leveranser och kundunderlag. Då måste kostnaderna för underhåll av fjärrvärmenätet fördelas på färre användare vilket gör det avsevärt dyrare. På sikt kan detta leda till en negativ spiral med ytterligare kundavhopp och att varken fjärrvärmenätet eller fjärrvärmeproduktionen kan underhållas på samma sätt som idag. Då riskerar de låga CO₂-utsläppen och de andra miljö- och samhällsnyttorna som fjärrvärmen bidrar till gå förlorade.

Vi vill även lyfta att det finns en potentiell målkonflikt mellan delmål 1.4 (avlasta elnätet och hållbar fjärrvärme/fjärrkyla) och delmål 1.5 (ökad produktion av förnybar energi). För att undvika denna konflikt är det viktigt att delmål 1.5 formuleras tydligare, så att målsättningen bidrar till helhetens hållbarhet och inte riskerar att försvaga systemlösningar som fjärrvärme och fjärrkyla. Formuleringen av delmål 1.4, att fjärrvärme ska nyttjas där det är lämpligt, är i detta sammanhang helt rätt tänkt ur ett systemperspektiv.

Produktionen av fjärrvärme erbjuder dessutom samhället en lösning för det avfall som inte kan/bör återanvändas eller återvinnas, genom att miljögifter destrueras genom förbränning eller avskiljs från rökgaserna och tas om hand. Denna möjlighet försvinner om fjärrvärmen inte får bibehålla sin roll och en annan lösning på hanteringen av avfall måste etableras.

Fjärrvärmeanvändningen bidrar även inom området 4 Cirkulär ekonomi och gifter i miljö. Genom att avfall från återvinningsföretag (främst byggavfall) och skogsbolag kommer till nytta, bidrar fjärrvärmen till ökad cirkularitet. Vid förbränning avskiljer Söderenergi de tungmetaller som finns i verksamhetsavfall, och dessa kan tas ur kretsloppet. Därmed bidrar Huddinges fjärrvärmeanvändning till att avgifta samhället.

Vi hoppas att våra synpunkter beaktas och arbetas in i Miljöplanen. Vi bistår gärna med hjälp i det pågående arbetet och ser fram emot att ta del av den slutgiltiga planen.

Vidare ser vi positivt på att miljöprogrammet tydliggör de övergripande målen för kommunens miljöarbete. Samtidigt vill vi understryka vikten av att komplettera dessa mål med konkreta och mätbara indikatorer som gör det möjligt att följa upp hur väl målen uppfylls. Eftersom programmet i nuläget främst beskriver översiktliga mål, föreslår vi att det parallellt eller i nästa steg tas fram en mer detaljerad plan för uppföljning och indikatorer. Vi deltar gärna i arbetet med att ta fram dessa indikatorer och medverka i utvecklingen av en tydlig plan för hur målen ska kunna realiseras och följas upp.

Kommentar: Ingen åtgärd. Till stöd för uppföljning av miljöprogrammet kommer förvaltningen i ett senare skede komplettera med konkreta och mätbara indikatorer och en tydlig plan för hur målen ska realiseras.

Trafikverket

Trafikverket har erhållit rubricerat ärende på remiss. Trafikverket yttrar sig i egenskap av ansvarig myndighet för den långsiktiga infrastrukturplaneringen för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart samt för byggande och drift av statliga vägar och järnvägar med utgångspunkt i ett trafikslagsövergripande perspektiv. Trafikverket verkar även för att de transportpolitiska målen samt de övergripande miljö- och klimatmålen ska nås.

Transporteffektivt och framkomligt transportsystem

Förtätande av miljöer bidrar till en transporteffektiv samhällsplanering där befintliga transportsystem kan användas vilket stämmer väl överens med såväl

med de transportpolitiska tillgänglighets- och hänsynsmålen. De transportpolitiska målen är en utgångspunkt för alla statens åtgärder inom transportområdet, exempelvis hur myndigheterna ska prioritera bland olika önskemål och behov när de genomför sina uppdrag.

Trafikverket ser positivt på att kommunen ska arbeta för ett transportsnålt samhälle och öka andelen fossilfria resor, där bostäder planeras med närhet till service, skola, arbetsplatser och kollektivtrafik. Härigenom kan man minska bilberoendet och nå viktiga målpunkter genom hållbar mobilitet vilket leder till en minskad klimatpåverkan.

Klimat

Samhällsplaneringen har en mycket viktig roll i att uppnå nationella mål för samhällets långsiktiga utveckling, bl.a. rörande begränsad klimatpåverkan, transportsystemets funktionssätt samt de 16 nationella miljömålen.

Transportsystemet påverkar de flesta miljömålen och särskilt målen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv samt Levande sjöar och vattendrag. I kommande aktiviteter och löpande arbete bör detta beskrivas och beaktas.

Kommentar: Till stöd för uppföljningen av miljöprogrammet kommer förvaltningen i ett senare skede komplettera med konkreta och mätbara indikatorer och en tydlig plan för hur målen kopplat till transportsystemet ska realiseras.

Enligt det klimatpolitiska ramverket ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till år 2045. För inrikes transporter (utom inrikes luftfart som ingår i EU:s handelssystem för utsläppsrätter) är målet att utsläppen av växthusgaser ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med år 2010. För att nå målet 2045 är det avgörande att övriga trafikslag, och även utrikes transporter, når nollutsläpp senast i mitten av seklet och helst något tidigare.

I miljöprogrammet, under temaområdet Klimat och energi, skriver kommunen att man har som mål att nå klimatneutralitet till 2040, vilket bland annat innebär att kommunen ska arbeta för ett transportsnålt samhälle och öka andelen fossilfria resor. På sidan 10 skriver kommunen att utsläppen från transporter står för majoriteten (60 %) av de geografiska utsläppen i Huddinge kommun och att resor med den egna bilen dominerar. Kommunen skriver också att transportinfrastrukturen generellt sett är väl utbyggd med pendeltåg, tunnelbana och busstrafik. Trots detta sker de flesta resor med egen bil. Kommunen beskriver i delmålen (1.1 och 1.2) att de geografiska växthusgasutsläppen ska minska med

minst 30 procent under programperioden samt att växthusgasutsläppen från egna transporter ska minska och att den egna fordonsflottan ska bli fossilbränslefria senast 2029. Detta görs genom att samhället planeras utifrån transporteffektivitet där behovet av transporter minskar samt att resor med gång-, cykel- och kollektivtrafik ökar och det finns en väl utbyggd laddinfrastruktur.

Trafikverket ser positivt på insatser för ökad transporteffektivitet i kommunen. Trafikverket vill särskilt påminna om insatser som effektiviserar godstransporter, t.ex. möjliggörande av längre och tyngre lastbilar i de stråk där det är relevant. Trafikverket har bland annat möjliggjort BK4-transporter på E4 och delar av väg 259, till årsskiftet 2025/2026 planeras ytterligare vägar i kommunen öppnas.

Kommentar: Till stöd för uppföljningen av miljöprogrammet kommer förvaltningen i ett senare skede komplettera med konkreta och mätbara indikatorer och en tydlig plan för hur målen kopplat till transportsystemet ska realiseras. Där finns möjlighet att konkretisera vilka insatser kommun ska åta sig för att effektivisera godstransporter.

Buller och luftkvalitet

I temaområdet Cirkulär ekonomi och gifter i miljön är kommunen inne på liknande resonemang som ovan, dvs att man ska planera transporteffektivt och prioritera för hållbara resor med gång, cykel, kollektivresor och fossiloberoende fordon. I detta hänseende för att förbättra luftkvaliteten. Trafikverket ser positivt på detta och att detaljeringen av målen är på en nivå som kan förväntas av ett övergripande miljöprogram. Trafikverket saknar dock liknande resonemang kring buller.

Kommentar: Ingen åtgärd. Förvaltningen anser att frågan om buller bäst hanteras i andra styrdokument och processer, exempelvis översiktsplanering och detaljplaner.

Buller kommer främst från vägtrafik, järnvägen, flygplatser, industrier och annan störande verksamhet och är ett stort problem för många kommuner då exploatering sker nära dessa. I samband med detaljplanering, främst gällande bostäder och skolor, anser Trafikverket att en bedömning av bullersituationen ska göras och att riktvärdena enligt Förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader (SFS 2015:216) ska innehållas.

Kommentar: Ingen åtgärd. Frågan hanteras i detaljplaneringen.

Det åligger kommunen att visa att planerade bostadsområden inte utsätts för buller över riktvärdena enligt aktuell förordning. Det är Trafikverkets ansvar att

genomföra kartläggning av bullersituationen i befintliga miljöer längs statlig infrastruktur. Kommunen ansvarar för bullerutredning vid tillkommande bebyggelse och Trafikverket vill påtala att bullerberäkningar ska ta höjd för Basprognos 2045.

Kommentar: Ingen åtgärd. Frågan hanteras i detaljplaneringen.

Hälsa och miljö

Miljöprogrammet innehåller även delmål som kopplar till att minska avfall och spridning av farliga ämnen samt att minska föroreningar i mark och sediment. Trafikverket anser det viktigt att säkerställa omhändertagandet av material på rätt sätt vid byggnation, för att undvika risken att föroreningar går ner i mark och vatten och påverkar både människor och djur negativt. Kommunen bör i sina projekt undersöka möjligheter att återanvända material och massor i den mån det är möjligt. Trafikverket vill även poängtera att kommunen bör välja att bygga i kollektivtrafikhärla områden för att minimera risken att grönområden exploateras samt att inte ny infrastruktur behövs. Det är även viktigt att kommunen inleder dialog med Trafikverket för att samverka kring arbetet med att minimera risk för påverkan på miljön.

Kommentar: Ingen åtgärd. Frågan om att undersöka möjligheter att återanvända material och massor i den mån det är möjligt omfattas av Delmål 1.3: Minskad klimatpåverkan från egna entreprenader och samhällsbyggnadsprojekt. Frågorna hanteras dessutom i detaljplaneringen.

Klimatanpassning

Ett förändrat klimat, exempelvis med ökad nederbörd, förändrade vattenflöden och vattennivåer ställer större krav på transportsystemens robusthet. Det är viktigt att kommunen tar hänsyn till aktuell kunskap om de förändringar som kommer att ske inom infrastrukturens livstid. Klimataspekter utgör också ett särskilt uttalat allmänt intresse i PBL.

Kommentar: Ingen åtgärd. Frågorna hanteras i detaljplaneringen.

Trafikverket konstaterar att vägnätet är sårbart för klimatförändringar, inte minst kopplat till översvämningar till följd av skyfall. Det är viktigt att förändringar av miljöer i anslutning till vägnätet sker på ett sådant sätt att risker för översvämning, ras och skred inte ökar, exempelvis genom ökad omfattning av hårdgjorda ytor utan tillräcklig dimensionering av dagvattenanläggning på lämpliga platser.

Riskområden för ras, skred, erosion och översvämningar bör identifieras och beaktas i kommunens planering. I kustområden bör havsnivåhöjningen beaktas. I

de fall kommunen vill tillåta bebyggelse i sådana riskområden kan det behövas åtgärder för att säkra bebyggelsen eller att bebyggelsen utförs på ett visst sätt. Det är också viktigt att se till att grundläggande infrastruktur blir tillgänglig även i ett framtida klimat, exempelvis vid höga vattenflöden. Tillgängligheten är extra viktig att beakta när det gäller planering av samhällsviktiga funktioner.

Kommentar: Ingen åtgärd. Frågorna hanteras i detaljplaneringen.

Tyresåns Vattenvårdsförbund

Tyresåns vattenvårdsförbund har inga synpunkter på miljöprogram för Huddinge kommun 2026–2029.